Teatr

Komedia

W WARSZAWIE

Dyrektor i Kierownik Artystyczny
OLGA LIPIŃSKA

Zastępca dyrektora
ZENON DĄDAJEWSKI

MICHAEL FRAYN

CZEGO NIE SŁOŃCE WIDAĆ

29

PREMIERA KWIECIEŃ 1988

Michael Frayn urodził się na przedmieściach Londynu w 1933 r. Po ukończeniu studiów filozoficznych w Cambridge rozpoczął w 1957 roku pracę felietonisty i reportera w dzienniku „The Guardian". W latach 1963–68 zamieszczał stałe felietony dla tygodnika „Observer", z którym w dalszym ciągu współpracuje zamieszczając w nim swoje reportaże z Kuby, Izraela, Japonii, Szwecji i innych krajów.

Opublikował pięć powieści: „The Tin Men" – 1965, „The Russian Interpreter" – 1966, „Towards the End of the Morning" – 1967, „A very private Life" – 1968, „Sweet Dreams" – 1973.

W 1974 roku ukazała się jego książka o tematyce filozoficznej zatytułowana „Constructions".

Zdobył wiele nagród literackich, a w roku 1970 nagrodę wydawców prasy – National Press Award.

Swoje zainteresowanie dramaturgią rozpoczął od współpracy z telewizją pisząc w 1968 r. sztukę „Jamie", a w rok później „Birthday". Wspólnie z Eleanor Bron stworzyli serial tv pt. „Making Faces". Wciąż pozostając w kręgu zainteresowań pracą dziennikarską jest twórcą wielu telewizyjnych programów dokumentalnych, między innymi o Berlinie i Wiedniu.

W 1970 roku wystawiono w Teatrze Garrick jego pierwszą sztukę teatralną pt. „The Two of Us" składającą się z czterech krótkich jednoaktówek.

Następne sztuki: „The Sandboy" (Greenwich 1971), „Alphabetical Order" (wystawiony w 1975 roku w Hampstead, potem przeniesiony do Mayfair Theatre) i „Donkeys Years" (wystawiony w 1976 r. w teatrze Globe) przyniosły mu sławę jako popularyzatorowi specyficznego połączenia wysokiego lotu komedii i wyrafinowanej farsy.

Miejscem akcji „Alphabetical Order" jest archiwum prowincjonalnej gazety, gdzie toczy się walka pomiędzy siłami porządku i chaosu, między bezdusznym porządkiem i ludzką słabością. Frayn dziennikarz portretuje swoich bohaterów z niezwykłą celnością i humorem, co może być tylko efektem jego własnych doświadczeń. Jego spostrzegawczość i humor zostały zresztą docenione przez kolegów dziennikarzy z gazety „Evening Standart", którzy uznali tę sztukę najlepszą komedią roku.

Akcja „Donkeys Years" toczy się w murach szacownego uniwersytetu podczas spotkania absolwentów. Ponownie chaos walczy z porządkiem. Ta sztuka została wyróżniona nagrodą Stowarzyszenia Teatrów West Endu za najlepszą komedię.

„Clouds" jest notatnikiem z podróży na Kubę grupy dziennikarzy. Tytuł jest metaforą dotyczącą bohaterów, którzy zjawiają się znikąd, przesuwają przed oczami widza jak ekstrawaganckie i interesujące zjawiska i znikają. Następnie powstały sztuki „Liberty Hall" – 1980, „Make and Break" – 1980, „Noises Off" („Czego nie widać" – 1982) i w 1985 r. sztuka „Benefaktors".

JOHN FRAYN TURNER. Fr. artykułu napisanego dla pisma „Plays and Players" na temat swego kuzyna Michaela Frayna

(...)
Kiedy Michael wspomniał mi mimochodem, że pisze sztukę, której akcja rozgrywa się w teatrze podczas prób i przedstawień, nie zwróciłem na to większej uwagi. Mówił również, że ciągle walczy z problemami technicznymi wynikającymi stąd, że chce pokazać akcję od strony sceny i za kulisami. Musiał jednak uporać się z problemami bo CZEGO NIE WIDAĆ (Noises Off) wystawiono w 1982 r. Ten pomysł dał Michaelowi możliwość nie tylko rozwiązania wspomianych problemów sztuki teatralnej, ale również wyjaśnienia filozofii rzeczywistości i iluzji. W „Czego nie widać" obserwujemy aktorów w trakcie próby jakiejś farsy, przy czym ta typowa dla teatru angielskiego sztuka pokazana jest w ujęciu satyrycznym. „Czego nie widać" grane było ponad 1000 razy w Londynie i przez rok na Brodwayu.

Peter Kemp „TLS"
... „Noises Off" to farsa, która zmusza nas do myślenia, tak jak i do śmiechu.

James Fenton *„Sunday Times"*
... Jedna z najdowcipniejszych sztuk jakie kiedykolwiek widziałem. Po pierwszym akcie zastanawiałem się, co się jeszcze może wydarzyć. W drugim akcie wydarza się... O Boże, co się wydarza!!! To wielka farsa – nie dla intelektualistów, i nie dla prostaków, ale dla wszystkich – farsa, która podobałaby się Kierkegardowi, choć jego ojcu chyba nie.

MICHAEL FRAYN

Czego nie widać

TYTUŁ ORYGINALNY „NOISES OFF"

TŁUMACZENIE: MAŁGORZATA SEMIL i KAROL JAKUBOWICZ

Reżyseria
GRZEGORZ WARCHOŁ

Scenografia
WIESŁAW OLKO

Kostiumy
IRENA BIEGAŃSKA

Asystent reżysera
Inspicjent
HENRYK ZANDECKI

Sufler
WOJCIECH TWARDYARZYNA BURKAT

OBSADA

DOTTY OTLEY	– KRYSTYNA SIENKIEWICZ (gościnnie)
LLOYD DALLAS	– PIOTR GĄSOWSKI
GARRY LEJEUNE	– GRZEGORZ WONS (gościnnie)
BROOKE ASHTON	– HANNA ŚLESZYŃSKA
POPPY NORTON TAYLOR	– BEATA WALAT
FREDERICK FELLOWES	– KAROL STĘPKOWSKI
BELINDA BLAIR	– HANNA ORSZTYNOWICZ
TIM ALLAGOOD	– JACEK CZYŻ (gościnnie)
SELSDON MOWBRAY	– WIESŁAW DRZEWICZ

Victoria Radin *„Observer"*

„NOISES OFF" MICHAELA FRAYNA TO RODZAJ PODNIECAJĄCEGO SPOJRZENIA NA PRAWDZIWY – NIEPRAWDZIWY ŚWIAT ZAKULISOWY, KTÓRY WPRAWIA W OSŁUPIENIE KRYTYKÓW I BYWALCÓW TEATRALNYCH /.../

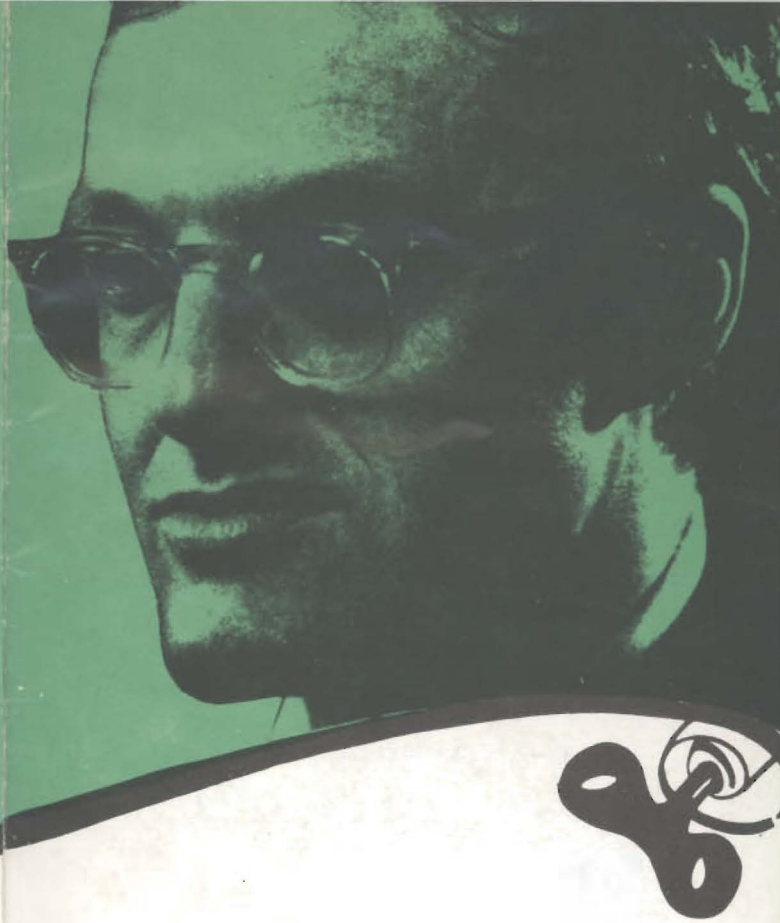

„FARSA DO SZEŚCIANU"

Jest stara jak świat teatralna burleska autotematyczna: oglądamy „Z tyłu" – od kulis, jak objazdowa trupa aktorska przygotowuje, a później gra pewną farsę; śmiesznostki poszczególnych wykonawców, a także ich wzajemne uczuciowe powiązania nakładają się na konflikty wystawianej sztuki, spiętrzając nieporozumienia i potęgując komizm. Przy czym u Michaela Frayna poszczególni aktorzy są całkiem bogato dookreśleni: ze strzępów dialogów i kłótni można odczytać informacje nie tylko o ich usposobieniu, ale i kontury ich biografii, i zawodową pozycję. (...)

Aktorzy improwizują, niespodzianka goni niespodziankę, gag goni gag, spektakl odrywa się od sceny i żegluje w obłoki humoru absurdalnego. Tu już nie ma ani pół minuty pustej – bez gagu, bez śmiechu.

„To jest, niech ją diabli wezmą, najśmieszniejsza sztuka grana obecnie w Londynie" – pisał recenzent „New Statesman"; bez wahania można powtórzyć tę opinię odnosząc ją do Polski.

I nie ma nic zdrożnego, że śmiech ów homerycki jest jednocześnie śmiechem pustym, że o nic nie chodzi, że wywołano wesołość mechanicznymi chwytami. Czysta zabawa, inteligentny, a beztroski humor – to też wartości teatralne nie do zlekceważenia. (...)

Rzadko, za rzadko grywamy farsę. Jest ona potrzebna i teatrowi, i aktorom – jako higieniczny odświerzacz, jako nabranie oddechu (...). Jak powiada sceniczny reżyser Lloyd: „Wejścia i wyjścia. Sardynki wchodzą, sardynki wychodzą. To jest farsa. To jest teatr. To jest życie."

Fragment art. Jacka Sieradzkiego pt. „Sardynki wchodzą. Sardynki wychodzą".

DZIAŁ TECHNICZNY

Kierownik techniczny
RYSZARD HRYNIEWICZ

Kierownicy pracowni

krawieckiej damskiej	– Wanda Kułakowska
krawieckiej męskiej	– Henryk Kupis
perukarskiej	– Aleksandra Glinka
stolarskiej	– Mieczysław Kober
tapicerskiej	– Tadeusz Nowak
oświetlenia	– Andrzej Wiączek
elektroakustycznej	– Andrzej Zagórski
kierownik sceny	– Władysław Gurdek

KASA BILETOWA

Kasa biletowa czynna jest codziennie
w godz. 10–14 i 16–19
w poniedziałki w godz. 10–16
w niedzielę w godz. 14–19
tel. 33-40-67; 33-68-80

Zamówienia na bilety zbiorowe przyjmuje
Biuro Obsługi Widzów,
ul. Sierpecka 7, w godz. 9–15
tel. 33-40-66; 33-68-80

W dni powszednie przedsprzedaż biletów
prowadzą również kasy teatralne:
SPATiF, Al. Jerozolimskie 25 w godz. 10–18
tel. 21-93-83; 21-94-54

Kierownik Biura Organizacji Widowni
WIESŁAWA KACPRZYCKA

Koordynacja Pracy Artystycznej
KRYSTYNA PILC

Redakcja programu
ZOFIA SANEJKO

Opracowanie graficzne programu
ALDONA JAWORSKA

Cena programu 120 zł

Wydawca programu
TEATR KOMEDIA

„Poligrafus" zam. 70/88 nakł. 5.000 egz. U-92

W REPERTUARZE

Aleksander Fredro
„DOŻYWOCIE"

Leon Schiller
„KRAM Z PIOSENKAMI"

Dorothy Lane
„HAPPY END"

Stefan Friedmann
„W NASZYM DOMU STRASZY"

Jacek Chmielnik
„ROMANCA"